

Epistola Alexandri ad Aristotilem d' regis
interrogatio ex q' est occasio lib' supra

Quod doctor egregie doctor noster dignifico tibi
me inuenisse interea per hunc quosdam
hoies hutes intellectu penetrabilem
habundante ratione & sedentes super alios
dominari & regnare atque unde profus

Inter ha' vniuers' Quid tu super hoc detraheres nos
significa tuis scriptis

Epistola de regis ad predicta

Non potes hominibus rationabilibus velud brute
animalibus dominari si potes imitari ipsius terre
aere & aqua imple tuum proflu' Om' aut' dicitur super
eos cu' bonitate & expandi eos cum benignitate & erit
tibi subiecti ppter amore que habebit ad te & dicitur
eis pacifice cum triumpho

Phemius lib' pmi de regis

Incipit liber pmi de regis ad Alexandrum qui vocat
secreti secretorum siue de regimine regni dicitur vij.
capitula quorum singulorum doctrina sunt pones
alios sequitur libros p'p'os in breui sero tunc sit ordinata
ordinata & distincta sunt Et ostenditur in eis quis sit
finit principalis super que fundat' intentio regis in re
gimine que sit forma p'p'os ipsius regiminis generalis

**Descriptio Regis et reginis inferioris supra
a similitudine regis superioris de celestibus**

Sicut Alexander quid rex est in regno sicut plu
uia interia que est gratia dei benedictio ter
re vite vniuersu' inuane tu p'p'os p'p'os p'p'os p'p'os

tibus & auxiliis edificantibus & extolentibus & alio
multe Adonice in pluma simul cu[m] p[ro]p[ri]e utilitate
fuit continua cadit fulgura, tonitrua intumescunt,
ferunt maria multa quoque mala eveniunt per
que multa vitia pereunt. **H**ec in mala acciden-
non impediunt quod hoies laudet deum in sua maesta-
te & sibi comm[un]ia signa sue gratie & dona sue misericordie
die. **R**ex quoque venit sibi est, quos deus emittit
& p[ro]cor h[ab]et & ducit & crescit p[ro]cor p[ro]p[ri]e & fructus
arborum maturantur. **R**esimunt spiritus rem-
ones & refrigeratio desiderata recipitur, via mun-
gantibus aperitur & multa alia bona eveniunt
eveniunt. **T**ame[m] impedimenta esse & p[ro]p[ri]a ducit
sa ex eis eveniunt, tunc in mari quoque intumescit dolores
mortuorum ab exterioribus ad interiora deducit. **H**anes,
hoies & vires dissipant in procellis & p[ro]cor corruptos
aere gignunt, venena mortifera intumescunt, et
multa alia nocua eripuntur. **I**t siquidem
Interdum ex h[ab]itibus deum rogant ut ventos p[ro]p[ri]e hoc
auferat tunc sustinet eos deducere iuxta suos & tunc
ordine que statuit eis. **D**icitur est de h[ab]ite & de estate
que frigora & calores stabilunt deus ad generatione[m]
rem naturalium & durabilitate[m] eorum. **T**amen
multa nocua et periculosa eveniunt de frigore h[ab]ite
mus & calore estate. **D**icit accidit in rege multa em-
tunc inoda sepe oportet ab ipso p[ro]venire, que singulis
aliquibus displicent & moleste ferantur. **D**icitur in re-
ge & in operibus eius iniquitas minus est generalis.

40
omni valitas & regni univale qd a cursu ordine
suo ppter mala particularia no mutatur

**De finali intencōe q̄ est p̄ncipiū q̄i motu
uū regis in actu regis totius**

Sicut est q̄ intellectus est caput regni in se ipso
animae servator virtutis et speculator in ore
regni speculam fugiendat p̄p̄m eligi eligendi
Spe est origo virtutis et radix omn̄ bonorum laudabi
liū honorabiliū. Primum aut̄ instrumentū. Int̄ q̄ mo
et mouet in actu regis est desiderium bone fame. Qui
em̄ desiderat vere bona fama famosus erit & glorio
sus. Et qui fide desiderat ab infamia confundetur.
Fama ergo est qd̄ p̄ncipaliter & ppter seipm̄ appetit̄.
In regimine regni q̄ regimine non est desiderandum
ppter se sed ppter bonam famam & laudem vere ac
quistam. Inimū ergo intellectus ut mouet ipm̄
est desiderium bone fame. Si ergo aliter de causa regi
minis appetatur uel atquirat̄ non erit fame ac
quisitio sed iniuria. Inimū ergo generabit in
datur qd̄ est radix rep̄abiliū dicit̄ inatez et
natur̄ vicioze. Inimū vero generabit deturcoz.
Deturcoz odiū rōdiū Inimū Inimū p̄ncipaliter.
P̄ncipaliter Inimū Inimū rep̄nciam.
Rep̄nciam Inimū Inimū bellū. Bellū
vero dissoluit leges et destruit civitates. At hoc est
cōtra ius naturale & rep̄nt̄ rationem et destruit
totū regnū.

De valitate p̄ncipiū in regie rationis

Ratio vero desiderium bone fame mota inquit
crendo studiose elicit veritate que est radix
omni laudabili et honorabili et in omni bono
et in ipsa contraria in edatio Veritas vero quod
desiderium iusticie iusticia confidentia Confidentia benignitas
inerte benignitas largitate Largitas carita
te caritate familiaritate familiaritas amicitia
amicitia consilium et iuramentum Per rationem siquidem
et iusticiam sunt omne statuta et leges per homines
posita et alia que continentur in ratione et nature Et
ergo quod desiderium bone fame procedere debet desiderium
regnum et desiderium regnum propter bonam famam
est diuinitate et verum et laudabile bonum regnum

De commendatione iusticie que est forma sum qua

Iusticia est virtus que procedit regimine regni
et commendatio eius laudabilis in eo quod est de
proprietatibus altissimi simpliciter gloriosus dei in
et regnum debet esse eius quod deus elegit et constituit
super seruos suos Et in commendanda sunt negotia
et regnum subditorum qui debet speculari et defendere
sanguinem eorum et possessiones et diuitias et omnia
opa eorum sicut deus eorum Sub hoc enim rex assimilatur
deo et ideo oportet regem assimilari deo et imitari al
tissimum In omnibus operibus suis deus vero est sapiens
et scies et potes et nomen eius est gloriosum In ipso et
magnitudo domini eius inuocet et super omnem
commendationem superanda ante est iusticia cuius
contrarium est sapientia Et iniuriam cuius contrarium
est iusticia In iusticia vero extiterunt celi et consti

tunc sunt hoies super terra. Et in iusticia iusti sunt
 pphe sanctissimi ad hoies. Ipa em est forma intellecte
 qd creavit deus gloriosus et pduxit creatura sua
 ad ipam. Per iusticia edificata est terra et constituta
 sunt reges super ea et obedunt subditi et domestici
 qd eorum et p ipam domesticatur terribile et adpungit
 remotus et saluantur aie et liberantur ab omni vicio.
 et ergo reges suos erunt absq omni corruptioe.

Et ppter hoc dixerunt iudi. Quis iusticia regnante
 est vtilior subiecte qm felicitas temporis et qd duator
 iustis melior est qm plurima scotina fuit et apud
 Indos inuenta scripta in lapide ligna baldauca. Ver
 t. Intellectus sunt fides altera altera indiget nec suffis
 omni sine religio. Quia igitur vrsu conformit auis
 ticia et ipa est causa intellectus et iusticie qui posuit
 in esse eius essentiam et potentia eius in operacione
 Ipe est principiu et actus eius et ipse est radix iudex
 iustis. Ergo in iusticie et radix eius est ab intellectu
 et ipse operans in ea et deducet eam ad opus. Ipe a
 potu et opa eius et intentio et speculatio sapientie
 in ipa iusticia inueniuntur.

De diuision et distinctione iusticie in ptes et spes

Iusticia est duplex manifesta et occulta. Manifesta
 iusticia est que in manifestante exactu operante
 pcam super ordinibus rectitudis. Iusticia em
 in omnibus est mensura ponderata et in iusticia intel
 lectu et iudicium. Ver ipa sortitur nome. Occulta
 vero iusticia est fides sine credulitate iudice operante
 p cam et certitudo sic confirmatio dictorum suorum.

Ergo patet ut patet quod res assimilantur in iusticia sim-
pliciter altissimo. Unde dicitur quod ipse sit firmus et ter-
tus in omnibus operibus propriis suis et omnibus, et non
declinet a propria vel a iusticia. Et quod voluntas
eius sit in his que pertinent ad eam. Et quod credat
in ea et per eam consequi letitiam que est perfectio hominis.
Et prout apparebit opera sua sequenti in corda
subiectorum, et asserantur propriis in libris operibus
iusticie. Primum autem et omnium iusticie sunt iudicia
et iudicia et iusticia. Iusticia enim est nomine relatum et
ad aliquid dictum. Et est iusticia que est omnis
conferentia et equitas hominum inter se secundum
quod possunt et debent ad invicem. Iusticia est iusticia
emptions et venditionis, que est inter mercatores et
mercatores. Et est iusticia que spectat ad iudicium
apud iudices, que est correctio iniurie et certitudo
statere, et forma mensure vite iudicantis. Et si ius-
ticia que spectat ad amicos et cognatos et vicinos
et concivis, forma modestie et benignitatis et hu-
manitatis. Et est iusticia que pertinet ad honorem
Iuxta quod supra in ipso. In his que sunt in te se
et iudicium suum. **De Exhortatione et forma**
constituendi et faciendi et observandi iusticias
quarumque et proprias manifestas et occultas.

Statur ergo iusticiam primo in his que sunt in ipso.
Secundo in his que sunt inter te et proximum. Et hec est
conferentia in omni et vite hominum ad invicem. Iuxta dicitur
in iudicio et officio et certitudine
omni hominum. Et ut habeas exemplum faciendi et con-

statuendi. ego exemplifico tibi forma laudabile sa-
 pientiam philosophicam que est sua altissima q dno
 strabit tibi ordine & forma & amodo omni reu. sic
 eas ordinavit & fecit et constituit altissimum. Et per
 stes qd est natura in hominibus et qd pot fieri in
 eis et ita eos in eorum subiectum. Et demonstra-
 bunt tibi cum hoc gradus & qualitates & virtutes
 eius. quod oportet te hinc de uirtute in quo b. gradum
 reu. Et hoc quidem in alio libro. Multe hinc stes
 a quoz longa est hinc rememoratio. Et eis em
 iam pmissi qd id est inordinata corpe que sunt et qd
 sunt ordinata et regimna unius in inferioribus
 et superioribus iprimis & in posterioribus rebus ad con-
 uersionem hinc in dno. Et ego tibi hoc reformationem & fi-
 gnam in potentibus in dno declarabo. Quia ego
 leges tue et regimna tua sicut leges et regimna al-
 tissimi in uniuerso mundo.

De ualitate pdicte doctrine et for' regimne

Regis omne qui supponit legem suam legi dei
 Reo domatue sapienter dignus est honorifice
 regnare et qui facit otium in iustis est uirtute
 et contemptor legi dei. Qui uero eam contempnit ab
 omibz contempnit qz adempnatus e iam in lege. Unde
 regiam inuestitio dei se obipare legalibus insti-
 tute. Non in facta apparet s in factu euidemur cog-
 nostant eu omis tunc dei & subiectu esse diuine
 potentie. Tunc em horoz papue tunc et reueren-
 regem cum uident cum tunc et reueren-
 dei. Si uero in appenaa tunc religiosum se ostendit & sit
 in operibus malefactor tunc difficile sit reueren-

opa dñi celari. in deo verbabit̄ et ab hominibus gdermpna
bit̄. Et infamabi eius factū. et dñm mē eis impend.
et dyadema glorie sue rarebit honore. Non est ego.

Tunc mo. q̄t. Et deservit̄. ubi est q̄silū que possunt
ei redimere bonam famam. **Phemius lib. secūdi**
Nepit̄ liber secundus. omnes dicit̄ cala. Inq̄ba ponit̄
singula docuimta. qualiter rex ita singulas v̄
regalos debeat se h̄re invidie. **De Sapiētia**

Sapientia est p̄ q̄m reges regnant. et in hominibus
aliis aliis iuste et honorifice dominant. Leo Reg
cum vob̄ leonis inter feras. et Aquile inter aves
Violenti et p̄datorū q̄sistit. p̄ter q̄ regim̄ eorū non est
laudale. videtur. h̄ est imabile nefariū. Reg
cum vob̄ sapie de h̄mo lauda. lū q̄sistit. **De studio**

Primo et p̄cipualiter querunt **Sapientie**
recti q̄ntū ad seipm̄. q̄ fama vob̄ sui dñm h̄o
Inlaudabili sapia. et q̄ in suis ratione sapien̄. q̄
Inde laudatur honoratur et timet̄ ab omnibus viden
tibus eū. eloquente in sua sapia. et in suis operibus
prudentes agente. **De honorandis sapientibus**

Dicit̄ p̄inde regem. et honestas et q̄fendo cū eis
Sapientis et legiferde honorat̄ et sublimat̄. et cū
Ipsis singula conferre et inone dicit̄. et viles.
questores. Modeste interrogare. et discretē respondere.
Et magis sapientis et prudentis magis frequentare et
honorat̄ scdm̄ totū v̄m̄. **De fugienda**

Speriosum tamen et honorificū **loquacitate**
est in rege. abstinere a multiloquio. v̄t̄as
hoc expositat. Avclius est enim ut omnes subiectore
semper sint sitibunde ad eloquiū regis. q̄m suis

affatibus parentum **De fugi di** ^{subiecto} **numia familiae** //

Bonum est esse in multis frequentare opera sub
iectore et familiaritate eorum quod generant
contemptum reverentie et honore **De vitio nimio**

Debet et inter alia omne **usu et modico** uso
et modestiam habere et in usu superfluo abstinere
quod frequenter usibus tollit reverentiam et ignat senectute
In omnibus autem discretio in avaritate et gloria dig
nitate et reverentia dominum et exaltatione regni

Quoniam fuerit inter **De suscipi et gestibus regni**
nobiles magnos inter nobiles et compares

omnes honora quos merito videtur honorando
et sic in publico quibus omnibus in beneficiis honoribus
et liberalitatibus impendendo vel quod necesse fuerit ex
pedit ut a quo nullus sit qui non sentiat tamen li
beritate et patet omnibus et tunc in manifestate
et nobilitas omni liberali **De suscipi et gestibus**

Quoniam vero se non ostentare quia fieri potest
defacili ut fortuna faciat ascendere in more
ad maiores divitias et honores et tunc rememorando
sibi contemptum dicit potentior et validior ad nocendum
In et in more valde infortuna casibus aliqui prope
valde bene poterit non hoc Et oportet regem
longanimitate ita homines obsequere quod non semp
per fortuna in hominibus attendenda est summo
et pro his fieri vel tunc vel defacili **De habitu regis**

Debet et rex in pulchritudine et electe vestibus pro
et diligentibus et in habitu sicut in alio qua
dam excellere alios superare et per hoc regem dignum

decoratur & potentia designatur & debita reverentia & au-
tus tribuatur. Anima q̄ in pulchritudine sui habitus
et corporis naturalis delectatur & dicitur eius in pulchritu-
dine & odore vestiri roboratur & fitus elevat & allena

De alijs virtutibus equalibus gualiter

Quod p̄rietate quorū virtutū equalis est non in-
quiere multū de occulte secretis. Nec re-
ducere sepe ad memoria donatūa remū-
nerare bñ meritos / sustinere heremitos / tenuit
in iuria / honorandos honorare / subuenire in-
digentibus / salutaribus respondere / simplices
sustinere / legum repunire / offensas & stultorum
fulticias ad tempus dissimulare / iusticiā exhibere
iudiciū facere / Malos punire / innocen-
tibus parcere.
Et miseris & pauperibus miserere. **Incipit lib' eius**
in quo docet reges quā in privato se debeat
habere quo ad seipm̄ & quo ad vitas et conue-

De curāda & custodia

Quod sunt in se invicem animae que in eis sunt. Et
corpus quidem nā & ordinaliter sequit' natural
aerit qualitates virtutū levis & potentias opa-
tionū. Et non aia virtute corporis. **Incipit**
etū leonis feracitate & vehementer coaptatum
est corpus sile cum membris fortibus & lenibus.
In agilitate operationū s̄dm̄ vehementia ante
eius. Et lepore anime timide & cooptate sunt. **Incipit**
bra aperta ad futurū et veloce cursū. In eis
aut' alij alij dicitur s̄dm̄ q̄ meliores et nobi-
liores aias et potentiores in virtutibus spualibus

**aria et eis
virtutibus**

et al
fin
Q
est t
tū
stul
tū
est b
p̄su
Q
pete
tū
cogn
tū
volū
ad o
et b
volū
dele
fū
p̄fū
lū
et m
De
as e
Q

et alio sup alios receperit At hys exsequenti data st
similia corpora t oplesios files sunt in nate

De eodem

Sublimissima et superiora et angelica qz data
est tibi t commendata non ut de honestet qz ut glo
rificetur Non sis ergo degenerere t condicoem bonum
stulore t in mundore qz studeas esse de hinc bonum
t sapientia qz si solim studebis solo studio inaptes
esse bonis t sapient t in bonis t glorios operibus
pmanere

De Regimine appetitus t carnalium

Noli ergo appetere qd corruptibile **delictationum**
est et transitorium et qd oportet te cito deserere

pete pimum dicit dicitur in corruptibiles rationem se
tunc inimitabile regim durabile t gloriosam digne
cogitacoem t intentos tuos in bonis qz reddere virile
t gloriosum In omnibus declina conato bestialium
voluptatibus qz breves t hancie sunt t maluar omnia
ad omne malum et ex eis non vere letatur corpus
et vere contristabitur Intellectus Conatus em
voluptate qz carnale delictationum t amorem
delectationis Avaricia Invidia Insuperbia
Insuperbia Insuperbia Insuperbia Insuperbia
Infidelitas latrocinium Latrocinium bellum Bel
lum captivitate Captivitas desertionem regim
et morte regis t unia totis boni opere

**De privatis solacijs cu sapientibus et am
as et consiliarijs et balibus secreticis**

Debet itaqz Imperatoria Insuperbia hte prima
tos fideles cum quibus delectetur in collatione

bus & quibusdam solaciis in vicijs insumuntur in
scorpe organore & ludore qm fuerit tediosus inuol
et in inuolantia in hys hōr delectatur & sensus re
quiescunt & sollicitudo euanescit & totum corpus
dijocatur. Et qm in hys voluerit delectari ad unū
tribus diebus nec quatuor in die p̄ueniat & melius
est & honestius ut fiat p̄uotum. Et tunc ab hinc a
ponit p̄mittit alios potare & fruge te et calefactum
Comodit tunc poterit multa secreta papere & hoc no
fiat nisi bis vel ter in anno.

Expedit et cotidie De eodem
Habere & secreto vocare fideles p̄uotatos ad
hoc confutatos ut ea que vel apud te vel p̄ totum
regnum dicuntur & aguntur secreto & singulariter
quid tibi suggerat & que in q̄scon videre digna
et cognoscere & iudicare apud te agnoscere & super
ipsis cogitare & ordinare & in vicijs dissimulare

De studio librorum & legum animalium

At cum hora p̄mittit libere sapientia et scripte
& dicit eorum studium impende p̄cipue legibus
seniorum & animalium p̄mittit exinde poterit multa
bona et vicia & heres q̄ facta p̄terita dant certa
doctrina & p̄uotibus & futuris.

De non confidendo

Non confidas in operibus et futuris & consilijs inuolantur
nec committas te illis. Et si erit necessitas humana
quo ad illa necessitate & non ad aliud. Committas
te illis inuolantur qui te diligit & fidelis tibi inuolantur
fuerit qui eam qm tu dilexerit. Diligere inuolantur
conturbatio maior est delectatio si diligi ab ea maior

est sen
labia
p̄mittit
Calu
ratio
super
corru
viter
& den
De a
flui
tū
D
si sequ
ofide
S
pot
p̄mittit
filio p
et qui
ponde
facta
exem
ella
ta fu
in uol
specy
q̄ ita
bat v

est seruitas. Nonas ergo seruitate delectationi et vnicis
 abspiciat paulo timore. Non confuso tibi vii conuictu
 p' hinc ad uirtute non ad delectationem et voluntatem
 Talis est conuictus est p' uictor porcorum et insensita ope
 ratio brutorum. Crede michi indubitanter q' conuictus
 superfluum est delectatio corporis ab breuiario vite
 corruptio. Virtutum inuoluntate et regali ignorantia
 viter legi h'gressio et seruicio mores et dios generat
 et demum inuictissimum induit seruum et defectum.

De caneda ciborum et potuum et sompni se-
flui^{ba} et vltibus balnearum et vnguentorum et mo-
tuum corporis et laborum et de tota dieta u

Non sequi tua desideria in tota omnesactionibus.
 et potibus et sompno diuino et vigilis et conu.
 si sequere rationem phisice et consilium medicorum. **Non**
confidendo vni soli medico vel phisico u

In vno medico hinc confidat q' unus medicus
 potens est ad nocendum et de facili audet inceptum
 p' sumere et si mediana sit sumenda fiat hic con
 silio plurimorum. Eligunt spes ab eo q' cognoscit genera
 et qualitates sperunt de consilio medicorum cum certo
 pondere et mensura totum dicit conficere diligenter. **Recole**
facta Regine Indorum qu' tibi inisit causa amicitie multa
 expensio et dona venisset. Rites que inisit fuit illi pu
 ella venissetimo quo ab infancia inbuta et miti
 ta fuit veneno spiritum. Itaq' sua natura versa fuit
 in horrida spiritum non ex illa hora sagaciter in
 speciem in ipam et ante ea magna inditaspemico
 q' ita audacter horribiliter inessabiliter summi fuge
 bat visum in facies homin' p'pendi siquidem q' solo me

su interficeret hoies qd ece ex pmdeto pgea sanstaret no
hoc certissime ostendisset inors tua fuis in ardore
vitus conferta **D' suada astlogia & eius virtute**
S & fieri pot non fugas nec sedear & inqzil penit
farias sine consilio viri qui in arte astlogie
stias p reuo qd gloriosus deus inqzil fet vamu ud
otiosum in creaturis qd omnia facta sunt pabilit de ca
& certissima ratione p istam via & inqzilcom cog
nont pitissimus doctor in pto hancula paxim con
posita ex contrariis qualitatibus & coloribus
in sua generare p oportum ad res oportum & p h
habet nam de vobis & rebus formate Non re
das stult qui dicunt nemine post se pvenire ad stia
plare ppter difficultate Inest em b qd dicit
quia apud potentia inqzil est difficile & curio
sunt subtilia in via raris Sunt alij non minus
stulti dicentes deo curata ab eterno pordinasse unde
dicunt non prodesse futura pognoscere ex qd dnt
vicio euenire Isti curant qd hanc natio sunt ventura
qued si tamen pstante leno tollerant pudentia
declinant & sic quodammodo vident qd eo qd quo fu
tura sunt in mea notitia & pmsu recipiunt pnde &
discrete & composit sine molestia & lesione maximo
in qm hanc pparat aspero et his supda pparat
hones ligna vestes & hospia ut non ledantur &
sic in silibus Valet ergo inqzil scire futura qd decli
nantur in melius & possunt damni excessum pabno
implorare qd p suam potentia ab eis aueritat vena
Non em ita pdestinant qd sue potentie in aliquo
derogaret **De seruatione sanitatis**

A
Dicitur
poten
est in
pau
q qu
equal
grud
tem
sue s
ppter
deat
seuer
Inqzil
suob
pulu
susan
come
tum
ppter
pauca
Inqzil
tius
D
co
suet
qd q
De

Quia medicinae ualde est uicia ad regnum
 sciendum qd non est via ad re aliqz faciendam nisi per
 potentiam et non est potens in p[er]s[on]a et hoc no[n]
 est nisi p[er] equalitate[m] complexionum que non est in per
 sonam humanam. Quis enim p[er] in hoc querit
 qd qui coner[is] sibi a sustentate et indigen[is] op[er]ando
 equalitate[m] et gannam ille p[ro]p[ri]et[ur] sanitatem et lon
 gitudine[m] dietam nullum p[ro]p[ri]e[m] hunc discrepan
 tem ab hoc s[er]uatis qd omnia hunc mundi delectabilia
 sine sint diuicie sine delicia sine honores omnia sint
 p[ro]pter durabilitate[m]. Tam ergo appetit dicitur ac durare s[er]u
 deat atq[ue] que durabilitate[m] querit et uita con
 seruet et renunciet desiderio p[ro]p[ri]e voluntate[m] hoc con
 questum conquestum superaddat. **Quidam qd uxor**
 fuerat dicta p[ro] qua debilis est effectus. Cui dixit d[omi]n[us]
 pulis eius doctor egregie si bene comederes non
 sustineres tanta[m] debilitate[m]. Et ille uidit filij uola
 comedere ut uinam non uinere ut comedam. **Abund**
 tum p[ro]pter durabilitate[m] querendum est non durabilitate[m]
 p[ro]pter abundantia[m]. **Adulteros** homi[n]i qui abstinent erant
 p[ro]p[ri]et[ur]es uile dicitur p[ro]p[ri]e qui p[ro]pter hoc sunt p[ro]p[ri]e
 uisum meliores op[er]atione[m] longiore uite boni appe
 titus et lenior motus.

Decausis du
Ab dicitur qd fit **abus** in quibus consistit **sanitas**
Sanitas op[er]atione[m] p[ro]p[ri]e est qd homo utat in
 conuenientibus sine etate et t[em]p[or]e in quo est et con
 suetudine sine nature. **Adidm** est qd purget se ab eo
 qd generatur ex sustentate et corrupte humoribus
Decausa cibandi et debito usu it

Sciendū igitur corpora hominū que sunt receptacula
cibi et potus diuidentur et resoluntur tam cor
pora repleta quā alimta recepta et hoc per calorem
naturale qui humiditate deficit cum introiat
ex ea resoluntur et per calorem solis et ventū qui defic
tant humiditate et eam persunt et et infirmitas
quā eū corpus est calidum vaporale valent sibi gross
a cibaria quā illud quod dissoluitur et emittit de tali
corpore erit multo quitate et grosse propter humiditatem ca
lorem et vaporem corporis Quando vero est densum et
siccum valent sibi subtilia et humida cibaria quā
quod dissoluitur de tali corpore est pauca quitate pro
pter siccitatem carnis Siquis est calidus hinc valent sibi
calida cibaria quā Si frigidus valent sibi ferula
quā Idem pertinet est de siccis et humido corpore Si
calor hinc inflammatur vel propter calorem et tunc dicitur
tenuis et dicitur hinc quia valent quā stomachus est
calidus forte et bonus anhelora sunt siccā et grossa ci
baria quā ipse est ut igitur validus valens combu
ere multa grossa ligna Si autem est frigidus et debi
lis subtilia et leuia sunt meliora Digna boni sto
machi sunt lenitas corporis et lenitas in appetitu
appetitus Si vero mali stomachi gravitas cor
poris Inolines purgatio Inflatione faciei oris apertio
siccitas gravitas oculorum et mala eructatio
acrisa hirsuta amara aquosa aut fetida et propter
hoc generantur ventositates et inflatores Inuentio
et diminutio appetitus Si vero res in maiori quitate
quā emittit ex hoc hinc siccitas et tunc reflexio dicitur
breue tremores corporis apertio oris et alia quædam
mala quæ omnia contraria sunt puritati desiccanti
bilia corporis corrupti hinc nature **De his que**

fieri dnt post sompnum u

Oportet te post sompnum in modum ambulacit in bra
equaliter extendere et caput pettereqi in bide
extenso corpus corroborat et pettuano capite
ere vapores ad ipm ascendens tpe dormito da soro
eduat **De ablucione cu aqua frigida**

Ita estare lana in estate et dvestibus
te cum aqua frigida qz hor stringit et retinet co
lore corporis et hor erit quasi exortatio desiderij co
medendi Post hoc induere vestes pulchreas in quibus
quid naturaliter delectatur et sic virtus splendide
ante confortabitur et delectabitur **De gingenis**

Ostende sic fucab dentes **frigidum u**
et gummis cum corticibus arborum calide sicce
et amari sapore hoc dentes lundificat et ore diam
liquefacit et desunt ligna clarificat et locutione
et exorat desiderium comedendi **De subfumi**

Postea susumgatis re susumgatis **gacoibz**
gymis tibus hoc apit clausuras cerebri et
grossora reddat colla et braccia pingre tere
facit clarificat foramen et visum tardare fat cam
aem et corroborat sensum **De ungete recipiend**

Post hoc uter ungete optidet odoriferi tibus
in quo fuerit non nisi oblatu
reficitur aia et omis odor bonus est ei suavis
sumis abus et cum refecta fuerit et firmata vno
que dilatata est corpus corroborabitur et gaudebit
sanque In veno impiet auid ex letitia anime

De electuaxys sumedis
Palerod et electe ligni all et tuc ex remis et ex
remudo pensu quatuor duntur hoc subralba

flamma ab ore stomachi exhalat et calore corpore fu-
gat ventositatem et bonum reddit saporem. *De a-*

D *locutione cum sapientibus et mo exercitio*
Ostendit cum honeste sedens et loquens de sapie-
tibus secundum consuetudinem que est deus augeat an-
imum equum vel de ambula vel tale aliquid
facit hoc enim fugat ventositates corpus aptat et con-
borat allevat calore stomachi. Intendit constri-
ngit compages et liquat superfluos humores et flammam
descendere facit ad stomachum cibis lincis calide vis
et exaltat. *De amissionem et ordine sculoz*

D *Quantum tibi iudici ad te et comedere ex eis*
elegere vis desiderium tibi tu pane bu ferre
tato et pone ex eis quos prout debet. Si su-
merit pulmetum molles ventre et per retinet demor-
facit digestionem. Si vero retinet prebit molles et
sumetur utique. Dilecti sumptu plura pulmetum
mollium qui cito digerit possunt oportet ut aliquod
prebit retinet quia profunditas stomachi calidior
est et fortior ad molliendum que in ea parte sunt
prebit carnosum et est vinnu opati ex hoc calore tibi
decoquitur et reser am adhuc est desiderium co-
medendi nam ex superfluitate cibi angustia stomachi
gravat corpus et ledunt et abus remanet infirmo
sto ponderosus et hominis. Dilecti non bibas aquam
super cibum donec veniat tibi in consuetudinem
quia stomachum refrigerat calores digestivos et in-
firmum confundit et impedimentum gnat si multum
bibatur quo nihil deterius erit corpori. Si vero
nunc fuerit ut aqua bibatur propter calorem te vel

stomachi uel ciboru sit modica & bn frigida **De**
mo dormitio p' cibū & succurdi uicys stomachi

Quoniam comedere Incede sup sacata mollia dem
spate dormi & requiesce una hora super lauo
dextrā dem ad sinistram reuertere & sup illud dor
mitionem tuam p'fice q' lauo sinistram frigidū est
unde Indig' bn calefactoe si sente ycauitate in
ventre & in stomacho pone sup ventree transiam
calidam ponderosam uel amplectere puellam ca
lidam sponsam Si sente euictuatoe aetba supū
est frigidū stocū tunc bibi aquam calidam cum
sucto aetoso & euome q' inuenerit tibi comph
In ventree est valida corpore & p'ntio & inono an
p'andū est honua q' tunc descendit tibus in de
tous ad inferiores ptes stomachi & comde quā
Indig'os et multa alia mala dormitio an p'ran
dū inactentū facit & desinat humiditate post
cofectionū implet corroborat & inuit q' dū
dormit homo quiescit corpus & tūc trahit cali
ditas naturalis que diffusa est p' totū corpus ad sto
machū & ad interiora stomachi tūc corroborat
stomachus sup dormitio tibi tūc q'at uirtus
rationali suam quiete ppter hoc dixerit p'p' qui
dam q' dūq' p'obest uesperino, comestio quam
meridiana q' meridiana recipit calore diei
q' sensus opatur & aq' uexatur p'p' h' audit
homo canona & ppter cogitatos et ppter alio
multa incomoda q' corpus induemur ex calore
& inone & ppter hoc in hora meridiana diffin

ditur calor naturalis per exteriora corporis et ideo tunc
multum debilitatur stomachus et fit impotens ad deco-
quendum cibum in bona digestione fit tunc contrarium
quod tunc corpori accidit iniquitas laboris et tunc est
requies spiritus et alia tunc hinc nocte frigidi-
tas que dicitur calore naturalis ad interiora sto-
machi. **De consuetudine non mutanda et hora**

Qui bis solet comedere si solus **abandi** et
tantum comedit obest et ordinis et qui certa
hora consuevit comedere et imitat eam licet quod con-
suetudo est altera natura. Si aliquid iustitiae que lege
non hoc compellit ut consuevit limitet debet hoc fieri
discrete et sapienter paulatim una vice post aliam
Non comedat donec purgatus fuerit stomachus
a peccato ab eo quod facit cum desiderio hinc incipere et per sub-
tilitatem salinis ad os detrahente quia qui cibos
sumit sine necessitate et comedendi voluntate
Inveniet calore naturalis veluti gelidum qui
aut cum desiderio inveniet eum ut ignem ac-
cessum. Et cum incipere hinc desiderium comedendi
distans debet comedere aliquo stomacho statim
Implebit humores malos quos contrahit ad
se de supplementibus corporis que contrahit cere-
brum vapore pessimo et cum post affuerit abus
sic fit tepidus et non proficit corpori. **De obsequia**

Quatuor sunt **tempora** et **tempora**.
Quatuor sunt tempora a medio iunij usque
ad medium iunij. Per habentur a medio iunij
usque ad medium septembris dicitur **estas** a medio
septembris usque ad medium decembris dicitur **primus**

tunc p[ri]mo a medio decembre usq[ue] ad mediu[m] marti
 die hyem[is] debet quoq[ue] sollicit[er] custodire quatuor
 am[er]ica[m] q[ui]a vera est q[ui]s calidus & humidus q[ui]a
 tunc & sanguis excreatur in eo q[ui] p[ro]fert in colicis
 q[ui] fuerit equali op[er]atione & parte ut sunt pulli
 galine coturnices & onades non sup[er]fluo s[ed] usq[ue] ad se
 & lactate agrestes quos vocant iusti satallio
 & lat[er]e coque[n]t. Nullu[m] vero q[ui]s illo melius est
 nec valius ad humores & p[ro]fert in eo usq[ue] venere
 et motus corpore & solutio ventris & usq[ue] balnei
 & sudore & partibus specier[um] ad digerend[um] & purgand[um]
 accipiend[um] sunt. Et q[ui]s exore ex ana medicine
 In diebus in digestione seu humore accidit hoc
 q[ui]s humiditate sua torquet & restantur

De estate
Post hoc sequitur De estate id est
 estum q[ui]s calidus & siccus in q[ui]o excreatur
 colera rubra ab q[ui]a ind[ur] & in a potatione ut
 exingra calor naturalis & comedat in eo q[ui]s
 fuerit frigidu[m] ut carnes vituli cum aceto & pul
 li p[ro]minat & farina ordeacea & q[ui]s ex fructib[us]
 aceti saporis fuerit ut malap[er]anata & amara
 acetosa s[ed] & venis excreat in parte et absti
 neat ab omni humore nisi necessitas fuerit & mo
 tus corpore sine balneo interid habeant

De autumno
Autumnus qui est frigidus & siccus in quo
 colera nigra consistit oportet ut in ea sumatur
 q[ui]s fuerit calidus & humidus De op[er]atione in
 abis et potibus ut sunt pulli & agni & one dul
 cedonni sit venis atq[ue] subtile & abstineat ab omni

quod quod coloram nigra motus corporis et veneris usus
maior sit quam in aetate balnea quorum et purgatoria
si necesse fuerit ostentur

De hyeme et

Post hunc sequi hyemps frigida et humida in
qua usus viuendi debet imitari. et debet vedio
ad abos comedendos et medicinas calidas ut
sunt pulli columbarum et arietina caro assumantur
et vinum calida pulueta ficiis quoque et linteis et vi
num rubrum et optima electuaria et abstergeat a solitudine
ventris et a humore sanguinis nisi exeat hinc
Tunc et oportet parare acciem et calefieri ut procedat
confutatio corporis et calidus nec impedit hoc tunc
exercitium. Veneris vel motus corporis nec habundantia
ab eo quod digestio sit valida. Cane o allep et ay
todi hoc praecipuum tempus et omni custodia calore
naturalis desina quod quidam fuerit in homine quod
calor et humiditas mensurata non exasperat ve
fiant ex eadem calor naturalis et in salus et vita
Indubitanter permanebit. Nam duobus modis in
vetera sit homo et desit uno scilicet naturali et de
bito quod sit ex sicca quod dicitur in corpore et desit
naturalis. Et alio accidentali ex hyemibus et aliis
perissimis causis impugnat ergo corpus et humectat
quies et seruitas et estis ciborum dulcium et potatio dul
cis. Lactis calidi potatio quoque vinum dulce et potatio
per omnem suam partem mollia et veserta cum
odoriferis odoribus et usus balneorum aque dulces
et illi modicum ne accipiat ex humiditate corporis
si magis corpus ex humiditate balneum accipiat et
odorantur herbe odorifere et quod boni odore fuerit omni

cuius in ipi ut alicuius criminis q est aucta flore al
 bi et odoriferi Talidus vero in hyeme ut rose et alio
 flore odoriferi et qsi frigide nature fuerit in estate
 et ex parte vomitu semel in unoquoq mense may
 nre in estate q vomitu stomachu lauat et puri
 gat ab humoribus pessimis ac putridis et cum pau
 ca fuerint humores in stomacho confortabi ta
 lor natural ad digerendum et implebi corpus et
 regibatur humiditate et pignedine Sic ex hac
 dispoico gignit gaudiu habere et lenia ratio
 nabilitate gloriam et honore et de hinc victoria
 span ang fiduciam suam implere et ludus de
 lectat et fauores pulchros affire et libros delecta
 biles audire cantus quoq suavisimos et dulces
 attendere et cum dilecte videre vestimete optimis
 et variete met Indiu et vngent Quis ipibus con
 gunt **Primum** aut corpus deficiam ac debilita
 tum comedere modicu ac bibere et multu labora
 rare su frequer ad solem stare vel de mersum
 abulare et au prandiu dormire sup stramina du
 rissima et balneu in aqua durissima sz sulphurea
 et cibos saldos et frigidos et siccos seu frigos comedere
 Vinu vetus multu bibere multuq digere et sang
 uinem mureo et hum mersum excedere mitem
 sollicitate mitem et cogitaco et tristitia sequite
 huc **Hec** omnia debilitant et exiccat corpus

Prohemium libri quarti

Incipit liber quartus in quo dicitur forma et p
 cessum regis in spe tra consilia et ordinaco ve
 rum regni et tunc forma et modum aggredi
 endi bellum

De sapientia & utili^{te} ac nat^{te} ipsius

Per sapientiam reges regnant & rectores regunt et
salus hominum ac terrarum provinciarum & regnorum
prouident et gubernant. At enim non natura sed arte
ad similitudinem nature composita consistunt & tanto
melius quanto ipsorum regendi natura & ratione
plenius & perfectius imitatur.

De acquisitione &
de claratione autem et
de uie Sapientie et

Ostendimus prius in Ethicis quod sapientia prout est virtus
moralis ita acquiritur et habetur sicut alie virtutes
moriales. Dicitur autem quod virtus prout quidam in hanc
parte cuiusdam per argumentum in effectum per osse de gaudio
Non enim prius iusti et casti exites nisi deinde et casta
opera operam tamquam procedat habitus operam prout
deinde virtute sed sepe agens opera iusticie & castitatis
deinde iusti & casti sumus. Ita & sapientia sine pen
den partem anime est innata omnibus & vnicuique
singulorum secundum suam naturam & hinc quod dispositio
commune industria. In aliam si per osse deinde sepe
agendi opera prudentie deinde prudentem eum.

De operibus prudentie & sapientie

Opera autem prudentie secundum se tria sunt Inuentio
finis Consilium & pheresis uel electio. Meliore pre
In omnibus enim agendis oportet presupponere finem ad
quem agens intendat et respiciat consequendum
Et ille est per hunc ad consilium et electionem sicut sig
nificans ad sequendum. Finis autem non est consilia
bilis. Nemo enim ponit in consilio vnum velut hunc
requerere uel inale si intendens per se ad id quod est bonum
et bonum deinde consistat de hinc que sunt ad finem
quod & per que hinc exit et vnum per pauca uel

ppima

uel p p[er]uacit[ur] si per pauca p que c[on]s[er]u[er]e a' faciliu[er]
 h[ab]et em duob[us] intendim[us] Image d[omi]ni s[ic] facili[us] & veloci[us]
 In opacionibus et actibus facili quide[m] ut h[ic] existim[us]
 laborant[ur] veloci[us] ut gaudere[nt] u[er]o adipiscunt[ur] Si uero
 p plura p que iter[um] illor[um] c[on]s[er]u[er]e a' faciliu[er] sub eo ac
 q[ui] est faciliu[er] q[ui] numeru[m] et melius s[ic] non q[ui]stiam[us]
 Inl de h[ab]et que p hos p[er] h[ab]et et opalia sunt et non de
 necessitate aut in cert[is] Propter aut[em] est electio h[ic]
 u[er]o parte consiliet hoc uirtus non est idem cum
 uoluntate pleriq[ue] em[er]it uoluntate uoluntate q[ui] sit bonu[m]
 neq[ue] uirtus & h[ic] p[er] aliquas uirtus ex ratione
 et uoluntate simul componit[ur] inones

Sapientia et De Sapientia regali in specie

S et prudentia tibi dico & p[er]suadeo h[ic] qualibet
 p[er]ta sapientia arte geometrie aut musica Et em
 & h[ic] uirtus et uirtus sua q[ui] sapientia & prudentia
 uirtu[m] regum regum & honore h[ic] uirtu[m] uirtu[m] p[er]uacit[ur]
 Nec est em finis & uirtus p[er]uacit[ur] et non ad de
 lectationem solum s[ed] ad utilitate[m] q[ui]stia et ut finis alioru[m]
 p[er]uacit[ur] em. **De h[ab]et que necessaria s[un]t p[er]uacit[ur]**
in tota p[ro]uisione et ordina[ti]o[n]e regni

Quoniam uirtus regis p[er]uacit[ur] totu[m] regnu[m] regere
 ad id aliud est q[ui]m regnu[m] dirigere in fine
 bonu[m] iustu[m] & honestu[m] i[st]em p[er] bono honore nate
 uide[nt]ur ex postere uirtu[m] & uirtu[m] P[er]uacit[ur] ergo q[ui] op[er]a
 q[ui]libet regem h[ic] duo d[ist]incta s[un]t h[ic] uirtu[m] et h[ic]
 d[ist]incta que regit & regnu[m] h[ic] uirtu[m] adu[er]s[us] q[ui] s[un]t
 sustentatio sui regni Unu[m] est uirtu[m] et foru[m] uirtu[m]
 In quib[us] & p[er] quos ordina[ti]o[n]e regnu[m] et confortabit
 ac defendet imperiu[m] Et hoc habebit q[ui] uirtu[m] uirtu[m]
 duator subiecte d[ist]inctu[m] Aliud est diuine posse

plura

promis petuntur quas sapienter et discrete habeat et
augebit et dispensabit ac distribuere singulis pro ne-
cessitatibus aut meritis singulorum In his ergo duo-
bus habende et arguende et bene moderande totum
regnum regni consistit et totum consilium et prudentiam
regalis ordinato **De Adhibenda cogitatione
et consilio ad predicta duo acquirenda**

Oportet ergo regem circa id futurum cogitare
et futuris casibus et eventibus omnibus possi-
bilibus fieri vel cito vel defacili prudenter occur-
rere et modestissime in prima quocumque mente subito
predicatur in actu sine deliberatione Et si continge-
rit errare errore sui rationabiliter recognoscere
et sapienter ac honeste venocare Et cum bonum et
vult fieri aliquid viderit nec sit in se velox
nec in se tardus ne videatur ne impetuosus vel re-
missus Debet et certa ipsa cogitare in se proterito
quodare pntia moderari futurum prudere et pre-
ordinare ne penitere contingat pro re proterito
quod hoc proterito est proterito et imbecillitate et debilitate
amor **Ut oia ordinate cu consilio fiant**

Nihil ergo facias proterito in nihil sine con-
silio sapientia. Inquit proterito et consilium est oia
in futuro et dicitur quod sapientia vix augmenta-
bit pro consilio balmore sic in se pro flumina et ut
possit multa atque pro prudentiam quod non possit
habere pro potentiam bellorum **Verum ergo e ubi
consilium quod in vult est in bonibus non habim
dum in sensu in tua credulitate nec alio do in
statu in tempe impedit quod pro consilio tuo**

aggreges consilium alienum qz alienum si vide vult
plaz ipm amplectere qz si non est vult ve no plaz
nichilominu tunc maneat apud te

**De Exemplari prudentie consilio ad qd oportz
attende in cogitacoe et ordinacoe prudentie**

Exemplum autem nature informia et figura regis
sapie et consilio in arte est ysaia qm dicitur ex
cessus glorus et sublimis constituit et posuit in iudo
qto intelligendo pmas et medias et ultimas in suo
regime exaltatas et ordinatas se motu nove
spere et mouet et agit in eis scdm intentionem
optum finis regere et influere ordine et virtutem
dictam et motum in regimine reru inferioru ge
nerabilium et corruptibilium Et hec est ordinacio
et constitutio pmi regis et supmi in hoc mundo
Item regime est scdm ipse corpore superior scdm
opacos et ipm flore reuolucio in it virtutes rei
dior et luno et motus ygenou ite actua moti
ua et influa ordine et motu et hysmutatiz qumua
gnata et corrupto lat omis alterato decumque pta
sub ordine et finu nove spera ordinacio que sunt
gnabilia et corruptibilia hinc inde in gradibus con
positio in flore gund et spere et elementoz impffios
et acciden et passios ipore et gndia et p oppositoin
et omiprom ex ipis scdm ordines suos ut lapides
et in mirabilis plante et animalia et homines Ultimo
est regim reru regime ipis aie in corporibus
et est triplex Vitale subtile sensibile intellectum
Vitale regime est ipis constat in quibz dicitur
sz attractiva appetitiva digestiva et tentiva et

expulsiua in piante. Sensitum quoque regimine in
animalibus est in quibus virtutibus. Visus, auditus, gustus,
odoratus, tactus. Intellectum quoque regimine in homine
est in tribus virtutibus. Imaginatio, Intellectus et
rationatio. Imaginatio apprehendit Intellectus
discernit. Ratio deliberat. Totum vero regimen
in tribus est. In mensuris, in virtutibus ad operationes
et in finibus seu intentionibus. Numerus igitur per quos
est in quibus est ordo et multitudo regiminum et ver-
torum et virtutum et operationum. In mundo sunt qua-
tuor. In Nouenariis, Septenariis, Quinariis
et ternariis. Quoniam quidem omnis res in thoro
proportione. Omnis enim res perfecta est in tribus sicut
alias diximus. In summo vero medietate
quod sensus qui sunt delatores rem ab uno ad aliud
et a re sensata ad sensum sunt quibus in septenario de-
scribuntur septem sunt planete que sunt rectores partium
in mundo. In Nouenario vero profane quod non sunt
circuli sperarum celi et totius transference. Item de
omni parte ad consensum partem mouerent et ad vitam
finem intentionem ipsius motus. Virtutes vero et opa-
tiones sunt in superioribus. Quidam motus et actus
et instans. In inferioribus autem obediens passiva et
receptiva. fines vero et intentiones sunt in
superioribus. quidem ad ipsam partem applicatio et confor-
tatio in actu et vite regimine. In inferioribus autem
in patientia et suscipiendo ipsam motus et actus regimine
superiore. **De Informacione doctrine regis rega-**
lis sui modum naturalis regiminis.
Sicut hinc ergo modum et exemplum uide. In
suo regimine sit regimine regiminum. In mensuris ba-

hinc et consiliarioz et pcedit regni et inuoluntate et
operibus eorum ad hoc explorat diligent et elec
tis intentionibus ipse qbz regni sui negotia con
mittit. Vnde ipse eorum sit in cubis a quinqz a
septem a hodie virtutes vero et opores et intentos
eoz sunt solum modis que vbi hinc delectabo -

De Nuo Consiliarioz

Quit ergo consiliarij tui quibz a septem ad nouo.
Quid in hinc imperio. Et sit qui sit separatus ab
alio in familiaritate et amicitia et cognatione. Oporet
eum eos esse licet amicos nec hinc ad hinc. Vnde
eum ipse esset tibi vale. Et anqua ab eis consiliu
quos sit tam consiliu tui detrimat opus regna
tue melius potere sup electo qbz ipse intendere.
Et iudicare si est tibi placens et vale. Et ipse tui
consiliu et secretu et non hinc eis et si quide ten
cordabit consiliu eoz optie sic fiet. Si vo distordat
tu ex consiliario tua statim potere eis ostendere
contrarium tibi placet et in hoc ten ipse pmo tu
cordabit. Et tamen va ne videat ab eis consi
liu mendicare in totiqz tue qtempnent. Et vbi
penitus comu sunt consiliatu de facili ex tuo
pconsiliato potere iudicium quo est rectio et vi
litate inuente. Vnde hinc Interrogato que tu
dum eis qui dat consiliu melius est iudicio qente
qslu. vnde qz iudicium qente qslu tam explea
tunde in ipa Interrogate ab eo q dat consiliu

De Virtutibus et operibus et intentionibus

Quod noli qtempnere: **consiliarioz**
Aquam statuat. aut deforme figuram in hinc
penitus si magis qz videt dilige statim et habim

Dare in via sapientie & maxime fugere semita viciorum
& dirigere se totum in rectitudinem. Talem habeas in
te frequenterque te invenit esse bone eloquentem, inuigentem
et tractabilem & scies hystoria factorum quos presertim quod
multum confert in consilio. Conseruit et talis esse sic
omnis die constans corde fidelis tibi & virtutibus & iustis
in omnibus. **De modo vocandi et audiendi consiliarios**

Dum eos pro consilio congregas non comitatus aliud
consilium cum eis nisi de quo tunc agis. Inducas
in quo querunt. Et si festinanter tibi responderint
& concordant tunc resistere eis & ostende tamen ut pro
longetur eorum cogitatio in discussione ipsius. Quando
vero perceperit in uno eorum vel in pluribus in
cibus recte in consilio ut in mensura cedat ceteros
ad concordiam cum illo & fac eos conquirere in ipso.
Considera diligenter et subtiliter quis eorum magis
tendat & laboret ad rectitudinem consilii & in ipso
sua amorem que habet ad te & desiderium in prosperitate
tui regni recipere & accepta eius consilium.
Et tunc in publico proponas unum alteri in
ordine sui gradus quis & sine dignitate in hijs in
quibus non attenditur gradus & dignitas in eis
ade qua eos. **U**ltimè enim e magis ea deservit negotiorum
& auersio & detrimere amore ad sua & punita
quod honorare in debite quibus supra quosdam. **U**ltimè
est et in conueniens sequi consilium tunc tunc perfecte
si salubre est et bonum quia sepe iudicium animi in
tate vultu corporis quod debilitat corpus debilitat
& iudicium animi.

Qualiter acquirantur & hiantur tales preces consiliarios

Prepara ergo gymnasia & studia statue in civi-
 tatibus regni tui & pape ut hoies doceat filios
 suos sciare legere et distant liberales & honora les ar-
 tes & ad hec & ad opora ipius comoditate & subuencio-
 nis qd optima bene studenda fac aliqz p rogatione
 aliqz ut ex hoc alio exantent petros episcopus eoru gra-
 tamente recipere lauda laudam & immunda immu-
 randos In hoc et ipse te laudabit et gesta tua ppe-
 tue memorie comendabit In hoc deora honora
 & conforta regni p hoc regimine ppetuo sublimato
 est & dilatato est & fama eius p orbem divulga-
 ta est sicut ergo apud tuu regni gymnasia et
 studia gymnasia quidem ppter unum & multu die
 militu & oratoru accipiendo & audienda studia
 vero ppter gymnasiopagistas & consiliarios & pri-
 dentes instituendos & habendos hoc ergo erit pri-
 mu fundamentu sine instructu arte regni regni
 tui **D. 2o inuamento su instrumento regis**
regni qd: possessio diuitiaru & pecuniaru & ordico &

Sed in fundamentu sine instructu regis regni **distabuco**
 ut pprimis sunt diuitie possessionis & pecu- **ipsaruz**
 niaruz qe inu magnitudiez & pauite diuitioru
 possessio & pecunie est diuualitas regni & defensio
 et extensio potencie regal. Tunc sunt ait de iue-
 titus bellum vnu die asunt victu decem annoz
 Et uere bellum vnu die asert factu decem annoz

Vnde acquirende sut pecunie sine diuitie
Omnis aut prius in hys que de economie
 a nobis scripta sunt & in quibus a quid a per
 que sit atqzno pecuniaru & possessionu natura

vicari
 s un
 ugeon
 d qd
 se sic
 t mto
arios
 lund
 m dno
 em
 r pro
 duado
 In
 eteros
 m po
 maye
 v me
 rospe
 m filiu
 con
 s in
 h eis
 qfor
 ata
 vto
 per fte
 in
 itat
siliary

uel ab arte quod hec sunt ex agricultura & seminibus
terre & pasturis animalium & venationibus ferarum piscium
& animalium. Sic enim ex forma p. industria ualens
& labore & leo & horridis p. uolentia venationem abun-
dant & uictu a natura. Ab arte uero hec est alia multa
sunt ad uitam & delectationem inuicta & acquisita emendo
uendendo amittendo alia pro alijs. Et Monopolias
& obolasticas & inuictas negotiationum spes ex-
ercendo q. p. uenit uenit uis acquisitionis possessio
in & pecunie nec diuinitas tantum in alijs iam
dictam a nobis. **Qualiter sunt distribu-**
ende possibiles & diuicie & p. quos & q. les
hoc faciendum sit

Quo autem alia pars uenit est acquisita recte
non q. sicut p. uenit diuinitas non solum ad existenti-
am p. uenit s. et ab expens. sustinenda auferens sunt
uicinis diuinitas. In de eo qd. est recte in diuinitas
& pecunie sustinenda. Sic autem ut eis q. uenit p. eos
qui recte regni diuinitas & thesauros expensant
et distribuunt. No autem sunt. Salus & scilicet dispen-
satores inuictis s. inuictis & inuictis ceteris regni tu-
Asi sunt archa & thesauro pecunie Regalis. Opus
exp. ut expensare p. uenit & largitos & donaturos
in & inuicta sustinenda. Inuictis & dispensatores
ibi bene regnantur & ordinantur & non tebeat
ipos. aduicibus & opibus diligenter & frequenter in-
tendere & exp. ratione ponere audire & examinare.

De modo largiti in p. uenit dispensatores

Quia sunt causa & largitores & donatores
sustentatores p. uenit. Et sunt etia honestate
& delectatores expensare sustinendo itaq. expensantur.

attendi pmo & pmo ueritate deinde comoditas & ho-
 nestas Circa hancem considera unis homin cuq unis
 pondus & mensura diuinae Et vis magis excedat
 unis diuinae unis excedat qm eandem Circa comodi te
 & honestate consideratur homin gradus & dignitas
 qm maior est habundantia minor qm est ere
 indigentia maiore psonare **De largi te & digali te**

Quatuor sunt modi **& Quaxia u**
 largi te & eius contrarij ita reges & donatio
 eorum Et ut rex largus sibi & subditis hinc p se comen-
 dat Et rex qd dicitur sibi & subditis hinc hinc dicit
 eum esse bonu op hinc ut rex fere sunt mactores
 & hinc natos Et est rex auarus sibi & largus sub-
 ditis hinc qd brutior laudant dicit enim regem
 p onibus debere esse continentem ne qd l' triste amitte
 uel gaudeat se hinc Et est rex largus sibi & Quaxia
 subditis hinc omne uimperat & iuste Et est talis
 sui ipius amator tunc diffialis ergo est obsequio
 largi te facilius enim est exerce p digalitate & auaricia
 vnde si vis esse largus qd dicitur posse unis & ipus unis
 & mium uel indigentia impiente uel expectante
 de manu tua in hys tribus est obsequio largi te

De dispensatoib9 puidendis & ordinandis

Prouideat ergo rex vni vni fidelis & puidum
 distictu electu de humile tui qnitate respubli-
 cas gubernadas & regni diuitias dispensandas Et
 em qnitat dona vltra qd sibi regni valeat sustine
 hic destitui et desunt **De hinc vero p digalitate**
 & auaricie & pntario largi te Est gloria regni et pe-
 tuitas regno Inde fit ut rex recusat mannes
 a rebus & diuicijs subditoy Et plenitudo legi ac sibi

propter est in rege. **N**o alieno abstinere suis reat ut
et sic utique durabiliter consistere. **De mo dispe**

No in multiplicare dispensatores **salozum**
In uno seruitio ad expensas faciendas quoz q^o
suo corpori inuidebit et eorum concertatio vel discorda
tio erit tua desperatio. **M**ut enim fallax inuice actu
sabit et alter altere impedit et a inuice se relabit
et quibz sua tollet et ingrediet super te expensas et
negotia corrumpet. **E**t inq^o species in hore conue
leye et religioe et tunc tibi ab eo qui fidelem se tibi
exhibebit si non erit. **De balmis et mo**

Solite et diligere et qualitate **ysozum** ut
mones ut inq^o constituas. **V**ni balmis scus
em est dispensatore et in balmis in dispensatoribus
em expedit paucitas q^o op^o eoz est in dando et
distribuyendo. **P**lures vo plus distribunt q^o unus
in balmis vero expedit pluritas q^o opus eoz
in puidendo consulendo et ordinando plures a plus
valent q^o unus. **De qualite et utilitate**

Que utilior ex **balmozu**.
Balmis est q^o mag^o diligit vitam sua et obedi
cia et q^o mag^o induat subditos ad tuu amorem et
q^o tibi appoit res suas et psonas ad placitu tuu et
q^o in vultis et mores quos emodo in p^omo q^o h^oat
p^ocom^o inembroz q^o inuenit opibz q^o d^o et
p^ote que **S**edo bonitate apprehensioe et voluntatem
ad intellendum q^o dicitur. **T**ercio q^o sit bono me
more eius quod apprehendit et audit q^o q^o confi
derans et p^opies q^o inq^o d^o difficultas ut p^oba
Sexto q^o amabilis affabilis dulcis ligne et expedit
respondens cogitationem. **S**epto q^o penetrabilis
in omni sua et p^opue in arte arismetica que e

verissima demonstratio q ad tractat a na **De pno**
 q' verax in verbe & diliget veritate fugies menda-
 cum bone compositionis in moribus & boe oplesioe
 suavis in te mansuetus & tractabilis **De tano**
 q' sine hoto crayula & ebrietate & coitus declinat
 ludos et oem delictatum **De uno q' Magnificus**
 in pposito diliget honorificentia **Deo q' amu**
 & argentu & cetera acadeu huius mbi sunt q temp-
 tabilia ap ipm et non sit eius ppositum her inten-
 ao in hys que querunt dignit & digni & q di-
 ligat p'm & remon **Indecimo q' diligit iustos**
 et iustiam odio huius in iuria & offensam reddens
 vincit qd suu est subiciens op' n'q penita fa-
 ces **Deo in persens & gradibus huius q' canit**
 equales **Indecimo q' forte & p'seuerante ppositi**
 in hys que videntur sibi augenda **Indecimo sine ti-**
 more & pusillanitate **1o q' stat ois exitus expen-**
 sare **Et non lateat eu aliqua vilitas q ad regnu**
 spectat **2o q'nt ob'is et emittet multos v'sus qz**
 p'pana multu plag homibus exhibet **3o q'nt miraliter**
 homibus & benigne tractans **4o q'nt de huius vi-**
 tantu vian & cura suapares adveniens & q'
 Intendes ad inq'ndum & explorand' hona & de oi-
 bus cofortas subditos corriges opera eoz op'lando
 eos in adu'stibus tollerans quibz eoz simplici te

De probatione fidelitatis balimorum

Vnu in quo pbare potere balimu est q ostendat
 te indigere pecunia **Si ergo indicat te ad dis-**
 tractionem eoz que sunt in thesauro tuo & ostendat
 hic esse expediens scias q nullu capit pty point
 in te **Et si indicat te ad capiend' pecuniam sub-**

Quare cum corruptio regis & odiet te ultra modum
Si vero exposit tibi qd huius dicens huius ex gratia dicit
mihi atq; suu offerre ipm tibi. Hic est merito quere
dandus utpote eliget et ecc. volens ofusio in ppar
p tua gloria. **Temptat et Balnos tuos in do-**
mus facienda que ego illoz videt conuict & inten-
de sup hys ultra modum nullu malu speres in eo
Et ille Balno qui anhelat pecunia atq; de et
thesauros obsuandos no ofidas in eo qz eius fin
cu est ppter auz & duntat pecuniaz care cu sen
sibz homin & pmdis sine fundo & non est in eo
tunc sine finis qz qnto plus crescit pecunia
tato plus crescit intentio atq; de & sollicitudo
Et her est ta corruptio regni in Balno multe
detraus qz forte amor pecuniaz induz eu ad tuad
morte vel ad illu qui ad hoc intendit. In que
hies est ut nudo Balno non eloyge a te et p
cipias ei qz non habeat tractatu vel frequita
cu aliqo rege et non legat eius eplatu her hnt
tat ei hona & p hoc ppetet hnta eos sine mod
tam velocer sunt & defacili declinat ad pmissio
Fugias voluiter. **De pudentia inuic-**

tua & supplenda iapia tpe famis.
Inter te in opia & vntu pnd debiliu subueni in
dugenda elux tibi vntu stientem hntu eoru
& loqntem iustiam caritate & vntu suam supple
at in hoc est ley obsuon hoi letitia bndictio
dei. **Thazarusa tibi multu de legum tibi & gra-**
uis vntibus ad vestend que terre tue sufficiat
In tpe famis & sic homibus tua subueniat pui
denia tua subueniend est iustitibus aperien

si est in eo id quod querit et si non est in hac determina-
tione sit admodum secretarius fidelis missis ut ad-
des vel dimittes de hys in quibus est missus
et quod sit custodier mandatum tuum et intender hys
quod audit ex responsione sibi facta. Si quod non hinc
nere ad talem sit fidelis tu deseres locum tuum
ei ad quod mittit et referes responsionem sibi factam
Si autem est sollicitus eorum pecunia colligere et lo-
cis ad quod mittitur respone eum penitus quod ne que-
rat tui comodum nec mittas diligenter vinum
et se inebriante. Hys in adventu mittis iustis
bant ut vinum bibent habundant quod si super-
flue bibat cognoscebat quod dies sunt erat minus
sapiens. Non mittas mittam tuum maiore balium
nec punitas eum elongari a te quod si de defuncto
tui regni qui mittis antelarat domus et pedit
te in hys que sibi in mittis sunt et si in mentis
fuerit dimittis in regnum tuo non in pro-
tibi mensura pene sibi in fligende

De consuetudine naturae in quatuor

Quod est generis considerata in quibusdam quod quatuor
atque sepe disponitur ut hanc planetarum
quod sunt in regimine sue generis. Et si forte sui
generis doceat eum aliquam arte nam superiore
retrahit eum innoties ad arte sibi quoniam
Et de filio dextore eius generis hostiter accepe-
unt et ordinaverit eius planetas fuerit quod motus
eius in venere et morte in geoldu et existente
in genere ad libra. Videtur vero quod terra et pessia
no dimittat loca ostendit ergo eis generis quod

puer futurus erat sapiens animal veloce manu
 boni costis diligendo a regibus occultaverit a pre
 trem puer in pperit et in fuit pentes eu ad
 distere artes suas si in omnis potuit distere ver
 berant ipm grauisime dimisit eu voluntati
 sue et hic vet ad hores hntes disciplinam et atq sunt
 stias et stuit curfus et qd supcelesm et mores
 et regnum regis et factus est Balimus Conun
 aut filio regis Indie q ad ad nestunt declinare
 am suu id ad opus fabule qm mlti ab hoc
 retrahere et ad alia honesta et si dectia unms
 et inonit trahere et sile sepe accidit

Quo homo pticipat oi carmee

Sicut ergo q non creat glosus deus aliq
 creatam sapientie hore et non collegit in
 aliquo animal qd in hore collegit et inueni costre
 tudo vel tles mores in aliquo animal qd no huc
 mes in hore Est em audax ut leo et munda ut
 lepus largus ut gallus durus ut cornu dms
 et dms ut cornu flms ut trectur Maliaosh
 ut leena pnatns et domescans ut coluba Vest
 pell et dolosus ut vulpis Simplices et mte ut ag
 nus veloce ut campola humilis Cordus et pi
 teri ut vrsus Prensosus et cornu ut elephas vilis
 et stolidus ut asinus rebellis ut aper Obedies
 et humilis ut panis fortis ut sturio Utilis ut
 apis Dissolutus et vacatundus ut caper Indomi
 tus ut thaurus Virtus ut pyle Racionabil
 ut angelus Luxuriosus ut potius Inualciosus
 ut ludo Utilis ut equus Notus ut hms et vbi
 non ceperit animal aliqd sine vegetale vel ori

terima
 s ut ad
 miss
 hvo
 h huc
 mas
 tam
 e d lo
 ne que
 mnd
 msta
 super
 mms
 Balim
 lanno
 t pdr
 entus
 hpo
 qz gna
 etam
 re su
 more
 mente
 accepe
 o motor
 pssente
 pessia
 mesh q

te nec celum nec planetas nec signum nec aliqd
eius d' omnibus eundem hinc aliqd p'nu' qu' illud
p'nu' luna In homine & p' hoc vocatus e' in
mundo **Sequitur d' phisonomia**

Terter ceteras res est illam qua te non oportet igno
rare s' cognoscere q' hinc figurat aia & cognoscit p' sig
na mobile cu' fuerit abstracta a desiderijs & g'cupis
et cu' fuerit liberata a nonnis & h'et d' d' d' d' d' d'
cognitum Cu' itaq' fuit aia sup'ans & d'ns corpori
et ei ponderat & vinctus flamma que in corde ho
desinat inter p'nu' & d'ns aialem exstente in te
bro tue sublimat' augmetat' & d' d' d' d' d' d'
mesura Unde sigs querat causam p' d' d' d' d' d' d'
bat sunt in h' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d'
radis unat' p' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d'
h'et ex stellacione genesios h' d' d' d' d' d' d' d'
tam sic te oportet quere signa & vestigia cu' pulchri
tudie ne s' s' s' s' s' s' s' s' s' s' s' s' s' s' s' s'
qua antiqui multu' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d'
lomon fuit doctor & reuera h' d' d' d' d' d' d' d'
s' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d'
hystoria pulchra & c' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d'
telligat s' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d'
eius in p' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d'
fidera h' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d'
q' resperit d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d'
ad p' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d'
contu' Unde voluerit ead' occidere d' d' d' d' d' d'
est f' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d'
p' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d'
s' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d'
s' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d' d'

Hic dicitur oportere videtur **Certum** & verum dicitur. **Plinius**
 nec premissit unam hanc si tu hoc considerans impio
 esse et replenda gratia aliam meam super ipsam et re
 teapi eam ab eis et uniphani super rethoror gaudie
 mee hoc e sopia & laus ex operibus ypoete. **Quo**
 plura n' aliud est qui abstinent & victoria idempiti
 bilium. **Et** hac sua constituo tibi reglas & institutos
 ab exenatoris & sufficient. **Stias** ergo q' inuicis est
 embriom sicut olla ferulo decoquendo. **De**

Albedo ergo cum humido **Significacione odor**
 colore & stans color huius signi est diminutio decol
 aoe. **Si** ergo accidat ad eo diminutio in creatura
 diuine similiter et natura. **fuge** ab homine humido
 flavo q' declinat q' ad vitia & luxuria. **Signi**

Et cum videt horem frequentante **Significacione visus**
 An te visu & respiratione ei & terra ex hoc & em
 besit & inopia si humis suffocant & lacime appa
 rent in oculis huc dicitur & timet te si vo gremum
 fuerit stemper te erit & humidus. **Ut fugias**
horem diminutu in aliquo membro

Omne & prane ab homine infortunato & diminuto
 An aliquis suoz membro sicut comedere tibi
 ab hinc. **Significacione tpe nature**

Quor & yponior creatura est que que me
 diocritati stature tu ingredine oculoz & ca
 pilloz et ad rotunditate vultus. **Albedo** vo gremto
 cubedum & fustus spatius in inegritate corpore et
 lectitudo stature ac mediocritas corpore. **In par**
 uitate & magnitudine & raritas verbor' id tu nate
 fuerit & mediocritas in sonoritate voce & subtilite
 qu' ex natura detinat ad ingrediem & cretitate
 tue est optima pancia & catio hoc placet tibi pla

ceat hoc hec tunc & ego interpretor tibi quoddam
p[er] modum separata d[omi]ni in rectitudine intellectus

De significatione capillorum & pilorum
Et si quales sunt mansuetudinis & frigiditate rebu[m]
Multitudo capillorum super utroque humero sunt for-
tunate & soliditate. Multitudo etiam pilorum in ventre
& pettine declarat horribilem & singularitatem
nature & diminutionem appetituum et amore in tu-
rare. Rufus color est signum insipientis & multe fere
& insidiarum. Niger capillus hinc est recte & ambre
iusticie. Et dicitur inter duos colores & hoc diligens
pate.

De significatione oculorum
Qui habet oculos magnos timidis est invidiosus
piger inobedies & p[ro]prie si sunt limbi. Cuius
vero sunt oculi modicis declinant ad celeste colo-
rem vel ingrediendi penetrabilis est hinc est curat
& fidelis. Cuius oculos extensos in extensioe volens
talis est maliciosus & hec est qui habet oculos sales oculis
ofensus insipiens est & dure nature. Cuius oculi
mouentur velociter et visus acutus talis est homo
fraudulens latro infidelis. Cuius oculi sunt rubri
amoris est & fortis & potens. Deteriores oculi sunt qui
hinc inactis albas iniquas vel rubens dicitur quod
est hoc deterior est omnibus hominibus & magis exp[er]iantur.

De significatione supercilium
Supercilium quod habet multos pilos sunt in p[ro]p[ri]o lo-
quendi. Cuius supercilium extendit ad tempus
est invidiosus. Cuius vero supercilium rora sunt come-
suata in longine & latitudine & breuitate & sic
magis h[ab]et est facilis in p[ro]p[ri]o ad intelligendum.

De significatione Nasus
Nasus cum fuerit subtilis est valde tractans
dus. Et qui habet longum nasum & p[ro]tensum

ad os est unda & pbus Nasus vero sine esse impe
 tuosus et q' h' foramina gravis aperire est trasti
 bilis & si fuerit nasus latus in medio declinat
 ad summitate est verborum et medius Nasus ille qui
 est magis equalis & est mediocrit' longus et mag
 latio est mediocrit' ad extremite & eius foramina
 no humilit' longa **Signis faciei**

Facies plana carere timorestate s'it litigio
 sum distolun in turiosum humidu' q'um vo
 h' facie mediocrit' in genis & temporibus vigente
 ad p'rogre' e' est verax amicus intelliges sapiens
 feruialis bene topofinis Ingeniosus q'um h'abz
 latus os est bellicosus et unda' Et qui est c'ios
 in facie e' una sapiens impot' ebrius mendax
 Et qui h' gracilem faciem est tim' spectus in ope
 ribus suis subtilis intellectus Et qui h' facie p'nam
 declinat ad coceritate est pessimus vicius decepto
 ebrius Et qui h' oblonga facie est humilis Et
 qui h' timpa' inflata & genis planas & valde tra
 amby Et qui h' aures magis est valde fatuus hoc
 excepto q' erit b'ne intencio' & bone memorie Et qui
 h' aures valde p'nos & solidus latero luxuriosus

Et qui h' Significacōne - ovis
 voce grossam & sonora est bellicosus et eloquus
 Cuius vox est mediocrit' in subtilite & grossitie est sa
 p'ies p'uidus verax iustus q'um vero est velox in
 verbis & p'pue si h' gracilem voce est imp'ens sto
 lidus impudens & mendax Si v' vox sua fuit g'of
 sa est trucidus p'pue male nature Et qui
 h' dulce voce est inuidus suspiciosus pulchritudo
 voce indicat soliditate in sp'ium magnitudine

De significatione motus
Qui videtur motus frequenter et loquitur motu inanimatus est humilis, eloquens deceptor. Qui vero abstinens est a motu inanimatus hic est perfectus intellectus bene dispositus sibi consilium.

De significatione colli.
Qui hinc collum gracile longum est sanior et solidus. Qui hinc collum valde brevis est callidus et fraudator astutus et dolosus. Qui hinc collum grossum est stolidus superbus animus covinus.

De significatione
ventris et pectorum.
Ventre et stricta pectora signant altitudinem intellectus et bonum consilium. Laxa vero pectora et grossities humores et est signum discordie ac ne horum. Mediocritas vero pectorum et tergi equalitas signum est optimi appetitus elevatio humerorum signum est appetitum rationis et infidelitatem.

De significatione brachiorum.
Vando vero protrudunt brachia in terra inanimata ad gemmas perveniunt signant avaritiam et perbitatem. Si laxa te. Qui vero detrahunt brachia signum est animae discordia et ignorantia.

De significatione
pedum et tibiae.
Alme longe in longis digitis signant dominum suum bonum dispositum ad multas artes proprie vero ad mechanicas et sapientem in operibus signum est et bonum regem. Grossities vero digitorum et eorum brevitates signant stoliditatem et insipientiam.

De significatione
tibiae et talorum.
Tibiae cornosae signant duritiam subtilitas tibiae dicitur unum signum ignorantiam et eorum grossities signant duritiam et fortitudinem. Lati do tibiae et talorum signant fortitudinem corporis. Vnde dicitur in gembris signant abilitatem. Vnde et mollitiam. Quis passus sunt lati et tardi prosperi. In omnibus operibus suis. Quis passus sunt breves et impetuosus suspiciosus impo-

Totus
 munda
 totu
 tus
 u.
 totidq
 fran
 est
ficaton
 um
 ellectus
 unioze
 od per
 batu
 me &
nozu
 amisi
 utate
 n est
mus
 in sua
 e vero
 nu est
 eoru
pedu & ti
 is tibia **biaz**
 s figur
 horum
 embus
 s sunt
 us **lung**
 s impo

potens in operibus male voluntate **De significatōe**

Ille est optime memorie **nāe bñ opōite**
 bid opōitus in hata qui hz carnes molles hūdas
 mediocres inter appetitate & lenitate nō minus
 longus her hīs brevis albus declinat ad rube ne
 mit aspectu Capilli plam mediocres magnore
 oculor declinatū ad rotunditā mediocri & comen
 furati caput in magnitudine colli eq̄ bñ dispositi
 Quos hūmori pau declinat conere coruostē
 In amibz & gēmbz clare voce In pancia in sub
 tilitate & grossiāe longare palmar & digitor Deli
 natū ad subtilitē modici usus et derisioē fūce
 Quos aspectu hī gūmētis leticie & rotunditē

De opoz **De for** **De decada ipdit signis**
 te pūptare iudicū in vno ystoz s tollige festi
 monia dīfor ut cu tibi dat dūcēda signa et ad
 neza declina sp & ad meliore & pbabiliore parte

De utilite protezi & miz eozdem

Proceres sunt addito & multiplicato regni per
 ipos honora curia & ordinant regnū In gra
 dibus suis Optima est ergo ordinatio & iūva
 In eoz gradibus & dispositionibus ut nō lateat
 te pūgū qdicio & remon d' mūo ipoz s her est ne
 cessaria ordinatio In pōstūa & mūo qui dicit
 et referit ad mūm sub mūo Dico aut quadrate
 ordinatōm nāyam esse quia quibz locus in terra
 est quadru In eoz dca s s ferro an dextez & sinist
 Et similiter est spēs mundi Quēs dūder hēri
 dies & septembue Quāt ergo pētes qūor in gradi
 bus suis vīz dece pēptozes & sub qbz pēptore dece
 vicary sub quoz vicario dece ductores Sub quoz
 ductore decam decam Sub quoz decano decan

hones. **¶** Quatuor enim profecta sunt quae in processione
sua decem consistunt. **¶** In quatuor enim est unitas
et binarius et ternarius et quaternarius. **¶** Si ergo
colligat haec forma decem. **¶** Decem enim ergo unitas est
facto omni quae per complementum quaternarium et completum
per partes eius. **¶** Decem ergo quibus preceptis decem
vicariis et vicariis decem ductores quibus ductorem
decem decem quibus decem decem hores. **¶** Omnes ergo ho-
mines in mundo sunt centum milia pugnatores quod
ergo indiget centum milia pugnatorum unum vota
vnum vicarium preceptis quae sequitur decem vicariis et eorum quibus
decem ductores et eorum quibus decem decem et veniet de
cano quibus decem homines in summa factus 10000 pug-
natores. **¶** Si vis 1000 vota vnum vicarium et veniet
ad eum decem ductores cum quibus hominum decem decem cum quibus
eorum decem pugnatorum erunt ergo in summa 1000. **¶** Si in-
diget centum vota vnum ductorem cum quo veniet de-
cem decem et cum quibus decem decem hores quae factus
erunt. **¶** Si vis decem vota vnum decem quae sequitur decem
hones. **¶** Sic parte vicariis et allenabis et con-
sequere quod desideras de proposito tuo et diminuit tibi
labor in precibus tuis quia quibus eorum erunt decem
inferiores se in gradu suo et sic allenabit optimus
in eis. **¶** Et preceptor tuis in medio tui sit sapiens
et bene dispones. **¶** Et necesse est precibus habere
scilicet sapientem sagacem felicem consideran-
tem approbatum in humilitate non valeat precibus cor-
ruptis. **¶** Donareis fructus et diligenter cogitantes
eorum et quae precibus aliquid tale remouere eum et colligat
eos ostendens eis quod in remouere sua prouidit eis
¶ Porro ergo esse tractabile non contemptorem

quendam p[ro]ter alios **De fide seruanda u**
Quod si in fidei iuramento data et fidei officia
 q[uo]d hoc quod infidelibus iuramentis et meretur
 ab eis. Et si fidem in fidei iuramento aliqui boni euerit
 in ipsa spes est mala. **Exemplum regni et d[omi]ni**
maioris fidei fit boni iuramento civitatis
 iuramento iuramento communi regni d[omi]ni fidei
 cast[ri] tenent[ur] civitates suavit[er] Reges d[omi]ni fidei
 et fidei et hoies ad iustas breuit[er] et sua fidei
 et iuramento et si sunt grama **Duramito vitam**
Regis ad non iuramentis regni et fidei regni
 et debet iurare. **De fide** q[uo]d non d[omi]ni digni
 et derogas honori q[uo]d iuras. **Subditore** enim est
 suorum iuramentis. **Destinatio** causa regni hebarum
 et stare sunt q[uo]d iuramentis iuramentis ad fidei et
 detractionem honori et p[ro]p[ri]e civitatis. **frangit fidei**
 q[uo]d fuerat stabilita ad salute[m] et iuramentis humani utili
 tate. **Iniqui** illi et infelices ab iuramentis iuramentis
 ad subsistom p[ro]p[ri]e. **Et** id equitas iustissim[us] iudice[m]
 non potuit ap[er]tius sustine[re] **D[omi]ni belloz et for**
Ubi iuramentis **Aggrediendi bellum**
Bella et exponere animam tuam et te in eis facienda
 et consilia maiore q[uo]d sunt in iuramentis tua et non q[uo]d
 per. In hys q[uo]d occupant vel vident vici et vi
 tuperat. In aggressionibus belloz. **Ad fidei stabl**
plia in p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a. **Et** teneas innocentes circa te
~~q[uo]d detinentur p[ro]p[ri]e iuramentis et audaces vel occu~~
 pant vel vices et ea quibus detinetur p[ro]p[ri]e iuramentis
 et audaces. In aggressionibus q[uo]d dissimul[us] est q[uo]d in
 q[uo]d que[re]t rex in regne q[uo]d aliter eor[um] iuramentis
 fit in detinere alteris. **Tam** d[omi]ni durat p[ro]p[ri]a
 q[uo]d d[omi]ni durat spes et p[ro]p[ri]e iuramentis in spe superandi

premi. **Q**libet. Sit ergo conatus tuus & Intentio
tua in durabilitate & perseverantia tua & in stabilitate
et sustentatione illorum qui sunt tui generis. Et no-
li vilipendere personas eorum qui contempto & collige
verba eorum promitte ei dona & honores & solue pro
omni. **D**e custodia & munitione castrorum & armatorum.
Simpliciter in exercitu. Incede locum tuum pro even-
tus fortuitos sic tota sollicitudo tua & prudentia
in punitione tui ipsius armis custodiis et
exploratoribus. Et necessaria est tibi vigilans in quibus
tempore nocte & die. Noli castra metui nisi loco vicino
monti vel conueto & nisi aquas & fossata sunt &
ca exercitum tui subitus impetus & hostes et de-
fer tui multa victualia quibus non indigeas
tandem. Multiplica machinas discurrere & voces
horribiles. Hec est fortitudo et virtus eorum qui tenent sunt
& durabilitas ad eorum propositum et timor ac diuisio
inimicorum & vitare in tuis precibus. Diuisi generibus
armis quibus tui inuisibiles & sagittas quedam in-
cane & in turba quodam vero deputant ad distendum
et oportet te hinc tenent insequi quod ferunt tuis
ad opus exercitus ad notandum & est instructum ter-
re quod diuisi in modum et audiunt a multitudine
eius per hanc miliam. **D**ordmatione castrorum iacue
Quoniam est phandum ordina turres ligneas
in quibus sunt armati sagittarum & mittent
missilia ardentia. Si videtur trepidos coforta cor-
da eorum. Constituere ad dexteram genus pinnentium
et expedierunt ad sinistram vero genus lanceatorum.
In medio mittentur facies ardentis & sagittas & sonus
horribiles & in diuersis. Et sit supereminens locus
ubi phaber. Et tunc tui pinnatione papue tui